

дитини сурогатною матір'ю з вродженими вадами і відмови від неї потенційними батьками.

Бібліографічні посилання:

1. Цивільний кодекс України. Прийнятий Верховною Радою України 16.02.2003. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/435-15> (дата звернення: 04.04.2018).

2. Сімейний кодекс України. Прийнятий Верховною Радою України 09.08.2012. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2947-14> (дата звернення: 05.04.2018).

3. Про затвердження Порядку застосування допоміжних репродуктивних технологій в Україні: Наказ Міністерства охорони здоров'я України від 09.09.2013. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z1697-13> (дата звернення: 05.04.2018).

4. Головащук А. П. Правове регулювання допоміжних репродуктивних технологій. Часопис Київського університету права. – Вип.2. 2013. С.189-191.

5. Воронцова С. Н. О наследственных правах суррогатных детей. URL: <http://www.advocate-realty.ru/press/unitpress/?id=396050> (дата звернення: 06.04.2018).

Махтура К. С.

курсант 2 курсу

факультету підготовки фахівців

для органів досудового

розслідування

ДДУВС

Науковий керівник:

Юніна М.П.,

к.ю.н., доцент кафедри

цивільного права та процесу ДДУВС

НЕПОІМЕНОВАНІ ДОГОВОРИ У ЦИВІЛЬНОМУ ПРАВІ УКРАЇНИ

На сучасному етапі розвитку цивільно-правових відносин все більшого значення для їх правового регулювання набувають договори. Чинне законодавство вказує на можливість укладення будь-якого договору, який навіть не закріплений у правових нормах. Єдиною вимогою до такого договору стає його відповідність принципам, визначеним Цивільним кодексом України. Така можливість є виразом свободи договору як однієї з загальних основоположних засад цивільного права. В науці цивільного права такі договори називають непоіменованими. Все частіше вказані договори стають предметом поглиблених наукових досліджень.

Як вказував І.А. Покровський, непоіменовані договори були відомі ще давньоримським юристам. Однак римське право такі договори, навіть якщо

вони не суперечили закону і добрим нравам, юридично дійсними не визнавало [1, с.126].

В Цивільному кодексі України, як і у більшості нормативно-правових актів інших країн, термін «непоіменовані договори» майже не використовується, що викликає певні проблеми у його розумінні. Однак існування таких договорів, як було вказано вище, є виразом дії принципу свободи договору, закріпленого у ст. 627 Цивільного кодексу.

Наразі загальноприйнятого визначення зазначеного поняття не існує. Так, Р.О. Стефанчук визначає, що непоіменовані договори – це договори, можливість укладання яких прямо не передбачена в актах цивільного законодавства (наприклад, договори про надання медичних, освітянських, аудиторських, освітянських та інших послуг) [2]. В.І. Борисова вказує, що непоіменованими є договори, що не знайшли безпосереднього визначення у законі, не мають спеціальної правової регламентації у Цивільному кодексі [3]. Відповідно до статті 1914 Цивільного кодексу Луїзіани поіменованими є такі договори, що мають спеціальне позначення, наприклад, продаж, оренда, позика чи страхування. Непоіменованими є договори, які не мають спеціального позначення [4, с. 261]. Таким чином, не поіменовані договори можна визначити як договори, не передбачені та не визначені у цивільному законодавстві, але які не суперечать основоположним засадам нормативно-правового регулювання та чинному законодавству.

Таке явище вказує на здатність до самостійного регулювання своїх дій учасниками правових відносин, використовуючи при цьому певну диспозитивність. Поширеність непоіменованих договорів пов'язана зі стрімким розвитком суспільних відносин та неможливістю держави оперативно реагувати на такі новації. Таке явище є причиною того, що суб'єкти правовідносин самостійно створюють конструкції для конкретних договорів. І.Б. Новицький зазначав, що закон передбачає договори, які найбільш часто зустрічаються, але сторони можуть також укласти і не передбачені ним договори, аби їх зміст не суперечив загальним принципам положенням вітчизняного права [5, с. 100]. Якщо суб'єктами правовідносин обирається непоіменований договір, тобто вони самостійно створюють правову конструкцію відповідного договору, то вони повинні точно знати законодавчі положення та слідувати їм, адже договори, які не відповідають цивільному законодавству визнаються недійсними.

Як вказує Л.В. Мигалюк, непоіменований договір є досить гнучкою конструкцією, але його оформлення та стабільність, як свідчить статистика судової практики, нерідко носять непередбачений характер, оскільки непоіменований договір є договором, регулювання якого законом невідоме, тобто умови, які він може вміщувати, є досить новими, а отже тлумачення цих умов може викликати досить велику кількість запитань [6, с. 173].

Під час укладання непоіменованих договорів контрагентами за аналогією використовується найбільш схожа конструкція з поіменованих договорів, а також засади договірного права. Однак при укладенні таких договорів контрагенти зобов'язані дотримуватись імперативних норм чинного

законодавства щодо договорів, зокрема, не порушувати загальні засади цивільного законодавства, дотримувати права споживачів, не порушувати законодавство про захист економічної конкуренції та загальні вимоги чинності правочину, визначені ст. 203 ЦК України.

Сьогодні відомо про різні договори, які за своєю суттю є непоіменованими, непередбаченими ЦК України (наприклад, договір про надання освітніх послуг). І кількість таких договорів у цивільному праві поступово збільшується.

Таким чином, існування в цивільному праві непоіменованих договорів пояснюється стрімким розвитком договірних відносин та є виразом принципу договірної свободи. Однак збільшення кількості таких договорів призводить до виникнення проблем під час їх укладання, під час вирішення спірних питань між суб'єктами даних договорів щодо їх укладення та виконання.

Вище зазначене свідчить про складність проблеми, що досліджується, і дозволяє зробити висновок про те, що для ефективного використання у правозастосовній діяльності дефініції «не поіменований договір» слід внести вказане поняття у Цивільний кодекс України та дати більш чітке визначення такого договору, вказавши на його найбільш суттєві особливості.

Бібліографічні посилання:

1. Покровский И. А. Основные проблемы гражданского права. М., 2001. 353 с.
2. Цивільне право України : навч. посіб. для вищ. навч. закл. / Ю. В. Білоусов, С. В. Лозінська, С. Д. Русу [та ін.] ; за ред. Р. О. Стефанчука ; М-во освіти і науки України. К. : Наук. думка ; К. : Прецедент, 2004. 448 с.
3. Цивільне право України : у 2 т. / Борисова В. І. К. : Юрінком Інтер, 2004. Т. 2. 552 с.
4. Діковська І. Поіменовані та непоіменовані договори у праві окремих країн. *Приватне право*. 2013. № 1. С. 260-266.
5. Новицкий И.Б., Лунц Л.А. *Общее учение об обязательстве*. М.: Госюриздат, 1954.
6. Мигалюк Л. В. Місце та роль непоіменованих договорів у цивільному праві України. *Університетські наукові записки*. 2011. № 2. С. 172-176.
7. Цивільний Кодекс України від 16.01.2003 р. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/435-15> (дата звернення: 19.03.2018).

Гук В.

курсант другого курсу
групи КП-643
ДДУВС

Науковий керівник:

Юніна М.П.

к.ю.н., доцент кафедри
цивільного права та процесу
ДДУВС